BENDROJO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. gruodžio 21 d.*

„Deliktinė atsakomybė – Pagal įvairias Sąjungos programas sudaryti susitarimai dėl dotacijų – Dotaciją gavusios bendrovės padarytas sutarties sąlygų pažeidimas – Tinkamos finansuoti išlaidos – OLAF tyrimas – Bendrovės likvidavimas – Lėšų susigrąžinimas iš tokios bendrovės narių – Priverstinis vykdymas – Komisijos atstovų teiginiai nacionaliniuose teismuose – Atsakovo nustatymas – Formos reikalavimų nesilaikymas – Dalinis nepriimtinumas – Pakankamai aiškus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas“

Sujungtose bylose T-721/18 ir T-81/19

Zoï Apostolopoulou, gyvenanti Atėnuose (Graikija),

Anastasia Apostolopoulou-Chrysanthaki, gyvenanti Atėnuose,

atstovaujamos advokato D. Gkouskos,

ieškovės,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą J. Estrada de Solà ir T. Adamopoulos,

atsakovę,

dėl pagal SESV 268 straipsnį pateiktų prašymų atlyginti žalą, kurią ieškovės esą patyrė dėl Komisijos atstovų teiginių, pateiktų per prieštaravimo dėl prieš jas pradėto 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) ir 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą, vykusią *Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos teismas, Graikija) ir *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas, Graikija),

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė M. J. Costeira, teisėjai M. Kancheva (pranešėja) ir T. Perišin,

posėdžio sekretorius I. Pollalis, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2021 m. gegužės 20 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: graikų.

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1 Pirmoji ieškovė bylose T-721/18 ir T-81/19 Zoï Apostolopoulou yra advokatė, įrašyta į Atėnų (Graikija) advokatų sąrašą. Antroji ieškovė tose pačiose bylose Anastasia Apostolopoulou-Chrysanthaki (ji taip pat yra pirmosios ieškovės motina) yra buvusi valstybės tarnautoja, dabar išėjusi į pensiją.

Faktinės aplinkybės, susiklosčiusios iki ieškinio pareiškimo byloje T-721/18

2 Abi ieškovės yra vienintelės *Koinonia Tis Pliroforias Anoichti Stis Eidikes Anagkes – Isotis* (toliau – *Isotis*), 2004 m. sausio 7 d. įsteigtos pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės, kaip tai suprantama pagal Graikijos civilinio kodekso 741 straipsnį, narės.

3 Graikijos civilinio kodekso 741–743 straipsniuose nurodyta nekomercinė bendrovė iš esmės suprantama kaip asmenų asociacija, neturinti juridinio asmens statuso. Vis dėlto tokia nekomercinė bendrovė gali įgyti juridinio asmens statusą pagal Graikijos civilinio kodekso 784 straipsnį, jeigu vykdo ūkinę veiklą, kuria siekiama pelno, ir jeigu tenkinami tikrosioms ūkinėms bendrijoms numatyti viešumo reikalavimai, t. y. ji priima ir paskelbia įstatus. Bendrovė vykdo ūkinę veiklą, jeigu įgyvendinant jos tikslus neišvengiamai kyla ar gali kilti sutartinė ar deliktinė atsakomybė arba gali būti teikiamos paslaugos, už kurias sandorių sudarymo praktikoje paprastai atlyginama. Jeigu Graikijos civilinio kodekso 784 straipsnyje numatytos sąlygos neįvykdomos, taigi nekomercinė bendrovė neturi juridinio asmens statuso, pagal Graikijos civilinio kodekso 759 straipsnį kiekvienas jos narys pagal savo įnašų vertę atsako už prievoles tretiesiems asmenims, atsiradusias valdant bendrovę ar jai atstovaujant.

4 Vis dėlto nuo *Isotis* įsteigimo dienos, kai buvo įvykdytos Graikijos civilinio kodekso 784 straipsnyje numatytos sąlygos, taigi nekomercinė bendrovė įgijo juridinio asmens statusą, šios bendrovės kreditoriai galėjo pareikšti skolinius reikalavimus jos nariams tik bendrovę likvidavus, su sąlyga, kad jos turto nepakanka jiems patenkinti.

5 2012 m. balandžio 11 d. įsigaliojo *Nómos 4072/2012 – Veltíosi epicheirimatikoú perivállontos* (Įstatymas Nr. 4072/2012 dėl verslo aplinkos gerinimo; FEK A’ 86/11.4.2012); jo 249 straipsnio 1 dalyje ir 270 straipsnio 1 dalyje numatyta nekomercinės bendrovės, turinčios juridinio asmens statusą, narių lygiagreti, neribota ir solidari atsakomybė už bendrovės skolas.

6 Pagal *Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos teismas, Graikija) bendrovių registre paskelbtų *Isotis* įstatų 2 straipsnį jos tikslas – skatinti vienodą požiūrį ir specialiųjų poreikių turinčių asmenų įtraukimą į informacinę visuomenę teikiant informaciją ir sudarant galimybę susipažinti su pripažintomis reikšmingomis tarptautinėmis taisyklėmis ir gairėmis prieinamumo srityje, taip pat konsultacijas rengiant ir taikant atitinkamus teisės aktus.

7 Pagal *Isotis* įstatų 5 straipsnį pirmoji ieškovė viena tvarko visus bendrovės reikalus, jai atstovauja visose valdžios institucijose ir priima bendrovę įpareigojančius sprendimus juos pasirašydama bendrovės vardu ir patvirtindama jos antspaudu.

8 Pagal tų pačių įstatų 8 straipsnį *Isotis*, kaip pelno nesiekiantis juridinis asmuo, atsako savo turtu tik už prisiimtus įsipareigojimus ir savo skolas. Bendrovės nariai neatsako už jos skolas ar kitus įsipareigojimus tretiesiems asmenims, didesnius nei šių narių perduotų įnašų, kurie yra bendrovės turto dalis, vertė.

9 *Isotis* sudarė su Europos bendrija, atstovaujama Europos Bendrijų Komisijos, kelias sutartis dėl tam tikrų projektų įgyvendinimo. Šios sutartys buvo sudarytos tarp Bendrijos, atstovaujamos Komisijos, ir konsorciumo koordinatoriaus bei narių, tarp kurių buvo *Isotis*.

10 2010 m. vasario 8–12 d. Komisija atliko finansinį auditą dėl devynių iš šių sutarčių. Galutinėje audito ataskaitoje, kurią patvirtino Komisija ir kuri 2010 m. gruodžio 22 d. buvo perduota *Isotis*, konstatuota:

– kelerius metus iš eilės *Isotis* neįtraukė savo tikslių pajamų į buhalterinės apskaitos knygas ir archyvus ir pažeidė atitinkamas Graikijos įstatymo nuostatas; tuo remiantis darytina išvada, kad jos apskaitos įrašai buvo nepatikimi ir kad nebuvo galima tiesiogiai palyginti su programos vykdymu susijusių išlaidų bei pajamų ir bendros jos apskaitos būklės,

– didelėje darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščių dalyje buvo daug ranka darytų taisymų, kuriuos programų direktorius atliko *a posteriori* be darbuotojų sutikimo; tai turėjo reikšmingų pasekmių deklaruotam darbo laikui ir kėlė abejonių dėl darbo valandų registravimo,

– programų direktoriaus darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo nurodytas per didelis darbo valandų, kurios sutapo su valandomis, skirtomis kitai profesinei veiklai vykdyti, skaičius,

– *Isotis* klaidingai nurodė, kad programų direktorius nedalyvavo vykdant kitą su Komisija sudarytą finansavimo sutartį (ETSI STF 333),

– kelionių išlaidos nėra pagrįstos patikima ir objektyvia informacija apie šių kelionių sąlygas ir per jas vykdytą veiklą, nes dauguma šių kelionių nebuvo tiesiogiai susijusios su nagrinėjamomis programomis.

11 Audito ataskaitoje padaryta išvada, jog atitinkamai reikia pripažinti, kad visos išlaidos, kurias *Isotis* patyrė vykdydama sutartis, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. atliktas auditas, buvo netinkamos finansuoti ir kad bendra šiai bendrovei pervestų atitinkamų mokėjimų suma turi būti sugrąžinta.

12 Atsižvelgiant į konstatuotų pažeidimų sunkumą, audito ataskaitoje taip pat rekomenduota nutraukti visas *Isotis* su Komisija sudarytas galiojančias sutartis.

13 2010 m. gruodžio 22 d. rašte Komisija nurodė sumą, kuri turi būti grąžinta pagal kiekvieną iš sutarčių, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas, ir pažymėjo, kad patikslinimai, kuriuos reikėjo atlikti dėl to, kad *Isotis* buvo atlygintos netinkamos finansuoti sumos, gali turėti įtakos būsimiems mokėjimams pagal minėtas sutartis arba dėl jų gali būti pateiktas reikalavimas susigrąžinti. Be to, tame pačiame rašte Komisija *Isotis* informavo, kad jos tarnybos gali ne tik įgyvendinti šiuos patikslinimus, bet ir apskaičiuoti Sąjungai mokėtinos vienkartinės kompensacijos dydį pagal sutarčių, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas, bendrųjų sąlygų II.30 straipsnį ir prireikus pateikti reikalavimą sumokėti šią kompensaciją.

14 Pagal 2010 m. gruodžio 28 d. sudarytą ir 2011 m. sausio 17 d. *Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos teismas) bendrovių biuletenyje paskelbtą susitarimą pradėtas *Isotis* likvidavimas. A, kuris taip pat yra pirmosios ieškovės sutuoktinis ir iki šios datos buvo atsakingas už Europos Sąjungos programas bendrovėje *Isotis*, dėl to buvo paskirtas administratoriumi šios bendrovės likvidavimui užbaigti.

15 2011 m. sausio 31 d. *Isotis* pagal SESV 272 straipsnį pareiškė ieškinį (jis Bendrojo Teismo kanceliarijoje buvo įregistruotas numeriu T-59/11); ji Bendrojo Teismo prašė pripažinti, kad neprivalo atlyginti išlaidų, patirtų vykdant sutartis, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. atliktas auditas, nes jos buvo tinkamos finansuoti, ir kad Komisija privalo jai sumokėti paskutinę dotacijos dalį pagal kai kurias minėtas sutartis kartu su delspinigiais.

16 2011 m. balandžio 29 d. Komisija išdavė devynias debeto avizas, nurodžiusi pagal kiekvieną iš sutarčių, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas, grąžintiną sumą ir nustačiusi 45 dienų terminą mokėtinoms sumoms grąžinti, kuris baigėsi 2011 m. birželio 14 d. ir kuriam suėjus prie šių sumų pridedami tose sutartyse numatyti delspinigiai, apskaičiuoti pagal Europos Centrinio Banko (ECB) palūkanų normą, padidintą 3,5 punkto.

17 2011 m. birželio 20 d. Komisija išdavė šešias debeto avizas pagal sutartis, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas, nurodžiusi pagal tų sutarčių bendrųjų sąlygų II.30 straipsnį *Isotis* mokėtiną vienkartinės kompensacijos sumą, iš viso 70 471,47 EUR.

18 Be to, Komisijos prašymu Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) atliko tyrimą dėl galimo *Isotis*, pirmosios ieškovės ir A sukčiavimo, kenkiančio Sąjungos finansiniams interesams. Atlikus šį tyrimą, 2011 m. lapkričio 15 d. ataskaitoje buvo pateiktos OLAF rekomendacijos, kuriomis siekiama nustatyti tinkamas priemones ir informuoti Graikijos teismines institucijas dėl įtarimų, susijusių su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia sukčiavimo veika. Komisija OLAF galutinę tyrimo ataskaitą perdavė *Eisangelia Plimmeleiodikon Athinon* (prokuratūra prie Atėnų baudžiamųjų bylų teismo).

19 2014 m. liepos 16 d. Sprendimu *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) Bendrasis Teismas atmetė *Isotis* reikalavimus ir patenkino Komisijos priešieškinį, priteisdamas iš *Isotis* grąžinti Komisijai 999 213,45 EUR sumą su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 2011 m. birželio 15 d. pagal ECB palūkanų normą, padidintą 3,5 punkto, kuri atitinka finansinius įnašus, jos gautus pagal sutartis, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas, taip pat 70 471,47 EUR sumą su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 2011 m. rugpjūčio 5 d. pagal ECB palūkanų normą, padidintą 3,5 punktais, kuri atitinka vienkartinę kompensaciją, mokėtiną pagal šešias iš šių sutarčių.

20 2014 m. rugsėjo 25 d. *Isotis* pateikė apeliacinį skundą dėl 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679), jis Teisingumo Teismo kanceliarijoje buvo įregistruotas numeriu C-450/14 P. 2016 m. gegužės 31 d. Nutartimi *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) Teisingumo Teismas atmetė šį apeliacinį skundą.

21 Kartu su sutartimis, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas, Bendrija su *Intelligence for Environment and Security – IES Solutions Srl* ir įvairiose Sąjungos valstybėse narėse įsisteigusiu dar 21 kontrahentu, tarp jų *Isotis*, sudarė sutartį Nr. 238940 „REsponding to All Citizens needing Help (REACH112)“. Ta sutartimi siekta įgyvendinti projektą REACH112, kuris buvo vykdomas įgyvendinant IRT politikos rėmimo programą pagal KIP pagrindų programą. Šio projekto tikslas buvo pasiūlyti tradicinei balso telefonijai alternatyvias programas, kurios visiems būtų prieinamos.

22 2013 m. rugsėjo 13 d. Komisija išdavė debeto avizą Nr. 3241310346 dėl 47 197,93 EUR sumos grąžinimo dėl to, kad nuo 2010 m. liepos 1 d. *Isotis* nebedalyvavo projekte REACH112. Debeto avizoje nurodyta, kad ši suma atitinka *Isotis* iš minėto projekto koordinatoriaus gautą išankstinio finansavimo sumą ir kad, atlikus 2010 m. vasario mėn. auditą, Komisijos patvirtintos išlaidos sudarė 0 EUR.

23 2013 m. spalio 24 d. *Isotis*, remdamasi SESV 272 straipsniu, Bendrajame Teisme pareiškė naują ieškinį, juo Bendrojo Teismo prašė pripažinti, kad neprivalo grąžinti Komisijai minėtos 47 197,93 EUR sumos ir kad bet kuriuo atveju Komisijos prašymas grąžinti yra nepagrįstas, kiek tai susiję su 13 821,12 EUR dydžio išlaidomis, deklaruotomis už pirmąjį projekto REACH112 referencinį laikotarpį. Atsikirsdama Komisija pateikė priešieškinį, jame Bendrojo Teismo prašė priteisti iš ieškovės jai sumokėti 47 197,93 EUR sumą su delspinigiais.

24 2016 m. vasario 4 d. Sprendimu *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) Bendrasis Teismas patenkino *Isotis* ieškinį, kiek jis susijęs su išlaidomis, deklaruotomis už pirmąjį projekto REACH112 referencinį laikotarpį, o likusią ieškinio dalį atmetė. Bendrasis Teismas atitinkamai atmetė Komisijos priešieškinį, kiek jis susijęs su *Isotis* deklaruotomis išlaidomis už pirmąjį projekto REACH112 referencinį laikotarpį, ir priteisė Komisijai iš *Isotis* 33 376,81 EUR sumą su 4 % dydžio metiniais delspinigiais, skaičiuojamais nuo 2013 m. spalio 29 d. iki visiško šios sumos sumokėjimo.

25 Manydamas, jog nėra įrodymų, kad pirmoji ieškovė ir A būtų pripažinti kaltais dėl Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, 2016 m. gegužės 23 d. prokuroras prie Atėnų baudžiamųjų bylų teismo nutraukė dėl jų pradėtą tyrimą. Ataskaitoje nurodyta, kad bylos medžiagoje nėra jokių duomenų, leidžiančių daryti išvadą, jog pirmoji ieškovė reikšmingai prisidėjo prie kokios nors savo sutuoktinio veiklos, susijusios su nagrinėjamų sutarčių finansavimu (tai aiškiai patvirtina OLAF ataskaita).

26 2017 m. rugsėjo 7 d. Komisija pateikė ieškovėms vykdomuosius dokumentus Nr. 692/2016 ir Nr. 693/2016, išduotus *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas, Graikija), remiantis atitinkamai 2016 m. gegužės 31 d. Nutartimi *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimu *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679), taip pat 2017 m. liepos 20 d. raginimą dėl iki 2017 m. vasario 22 d. nesumokėtos bendros 1 090 055,42 EUR sumos ir delspinigių už kiekvieną uždelstą dieną, skaičiuojamus iki visiško šios sumos sumokėjimo.

27 Be to, tą pačią dieną Komisija pateikė ieškovėms vykdomąjį dokumentą Nr. 553/2016, išduotą *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), remiantis 2016 m. vasario 4 d. Sprendimu *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63), taip pat 2017 m. liepos 20 d. raginimą sumokėti 33 376,81 EUR ir 4 % dydžio metinius delspinigius, skaičiuojamus nuo 2013 m. spalio 29 d. iki visiško šios sumos sumokėjimo.

28 2017 m. rugsėjo 11 d. ieškovės pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) prieštaravimą dėl priverstinio vykdymo ir paprašė jo sustabdyti priverstinį vykdymą.

29 2017 m. lapkričio 1 d. ieškovės pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) naują prašymą dėl priverstinio vykdymo sustabdymo ir paprašė užtikrinti jų asmenybės apsaugą, kol bus priimtas galutinis sprendimas dėl prieštaravimo.

30 2017 m. gruodžio 12 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) viešame posėdyje išklausė Komisijos atstovus ir ieškoves dėl pastarųjų pateiktų prašymų sustabdyti priverstinį vykdymą ir užtikrinti asmenybės apsaugą. Per šį posėdį OLAF pareigūnas liudijo Komisijos naudai.

31 2017 m. gruodžio 14 d. Komisija pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) du atskirus dokumentus – „pastabas pasitarimų kambariui“, susijusias atitinkamai su prašymu sustabdyti priverstinį vykdymą ir prašymu taikyti laikinąsias apsaugos priemones.

32 Ieškovių prašymai sustabdyti priverstinį vykdymą ir užtikrinti asmenybės apsaugą buvo atmesti atitinkamai 2018 m. sausio 11 d. ir 2018 m. sausio 18 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimais.

33 2018 m. balandžio 17 d. Komisijos atstovai pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) rašytines pastabas, susijusias su 2017 m. rugsėjo 11 d. ieškovių pateiktu prieštaravimu dėl priverstinio vykdymo.

34 2018 m. balandžio 20 d. Komisijos atstovai pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) papildomą pareiškimą.

35 2018 m. liepos 4 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) iš dalies patenkino ieškovių prieštaravimą dėl Komisijos pateikto prašymo pradėti priverstinį vykdymą ir panaikino 2017 m. liepos 20 d. raginimą dėl sumokėjimo, pridėtą prie vykdomųjų dokumentų Nr. 692/2016 ir Nr. 693/2016, išduotų priėmus 2016 m. gegužės 31 d. Nutartį *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679), kopijų. Likusi prieštaravimo dalis buvo atmesta.

36 2018 m. rugsėjo 12 d. ieškovės pateikė *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas, Graikija) apeliacinį skundą dėl *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimo.

37 2018 m. rugsėjo 20 d. Komisija, remdamasi taikytinomis Graikijos civilinio proceso kodekso nuostatomis, pareikalavo taikyti du atitinkamai 1 222 233,91 EUR ir 217 407,61 EUR vertės turto areštus penkiuose Graikijos bankuose laikomoms ieškovių lėšoms. Bankai, į kuriuos kreiptasi, patvirtino, kad ieškovės neturi banko sąskaitos arba kad esančiose sąskaitose nėra lėšų, o dėl vienos iš šių sąskaitų nurodė, kad joje yra tik neareštuotinų lėšų. Be to, atlikusi tyrimą Komisija konstatavo, kad ieškovės neturi nekilnojamojo turto savo vardu.

Faktinės aplinkybės, susiklosčiusios po ieškinio pareiškimo byloje T-721/18

38 2018 m. gruodžio 12 d. Komisijos atstovai pateikė *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) atsiliepimą į ieškovių apeliacinį skundą, paduotą dėl 2018 m. liepos 4 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimo.

39 2018 m. gruodžio 18 d. Komisijos atstovai pateikė *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) papildomą pareiškimą.

40 2019 m. liepos 31 d. sprendimu *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) panaikino 2018 m. liepos 4 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimą ir patenkino ieškovių prieštaravimą dėl Komisijos pateikto prašymo dėl priverstinio vykdymo. Iš esmės *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) sprendimas motyvuojamas tuo, kad pagal taikytiną Graikijos teisę neleidžiama, kad ieškovės priverstine tvarka vykdytų 2016 m. gegužės 31 d. Nutartį *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63), nes tokį vykdymą galima nukreipti tik į juridinį asmenį *Isotis*, nors abi ieškovės buvo vienintelės *Isotis* narės ir, pateikiant prašymą dėl priverstinio vykdymo, ši bendrovė buvo likviduojama. Tuo pačiu sprendimu *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) panaikino 2017 m. liepos 20 d. raginimą dėl sumokėjimo, pridėtą prie vykdomojo dokumento, išduoto priėmus 2016 m. gegužės 31 d. Nutartį *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679), taip pat tos pačios dienos raginimą dėl sumokėjimo, pridėtą prie vykdomojo dokumento, išduoto priėmus 2016 m. vasario 4 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63).

41 2019 m. rugpjūčio 6 d. Komisija pranešė atitinkamiems bankams apie 2018 m. rugsėjo 20 d. turto arešto panaikinimą.

Procesas ir šalių reikalavimai

42 Ieškiniu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2018 m. gruodžio 7 d.) ieškovės, be kita ko, prašo atlyginti tariamai patirtą žalą dėl to, kad Komisijos atstovai ir OLAF pareigūnas pakenkė jų reputacijai ir orumui per prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą, vykusią *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas). Šis ieškinys įregistruotas numeriu T-721/18.

43 Ieškiniu (jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2019 m. vasario 12 d.) ieškovės, be kita ko, prašo atlyginti tariamai patirtą žalą dėl to, kad Komisijos atstovai pakenkė jų reputacijai ir orumui per apeliacinį procesą *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) dėl 2018 m. liepos 4 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimo, kuriuo iš dalies patenkintas ieškovių prieštaravimas dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo. Šis ieškinys įregistruotas numeriu T-81/19. Ieškinyje ieškovės, remdamosi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 68 straipsniu, paprašė šią bylą sujungti su byla T-721/18.

44 2019 m. rugpjūčio 1 d. Bendrasis Teismas, taikydamas proceso organizavimo priemonę pagal Procedūros reglamento 89 straipsnio 3 dalies b punktą, paprašė šalių pateikti pastabas dėl *lis pendens* situacijos, kuri gali atsirasti pareiškus ieškinį byloje T-81/19, atsižvelgiant į byloje T-721/18 jau pareikštą ieškinį. Komisija ir ieškovės dėl šios proceso organizavimo priemonės atsakė atitinkamai 2019 m. rugpjūčio 30 d. ir 2019 m. rugsėjo 3 d.

45 Pagal Procedūros reglamento 27 straipsnio 5 dalį pakeitus Bendrojo Teismo kolegijų sudėtį, teisėja pranešėja buvo paskirta į devintąją kolegiją, todėl šios bylos paskirtos šiai kolegijai.

46 Byloje T-721/18 nė viena šalis per tris savaites po to, kai buvo pranešta apie rašytinės proceso dalies pabaigą, nepateikė prašymo surengti teismo posėdį. 2020 m. vasario 20 d. ieškovės byloje T-81/19 paprašė surengti teismo posėdį pagal Procedūros reglamento 106 straipsnį.

47 2020 m. gegužės 11 d. Bendrasis Teismas, taikydamas proceso organizavimo priemonę, pateikė ieškovėms klausimus byloje T-721/18 ir byloje T-81/19, o Komisijai – byloje T-81/19. Komisija ir ieškovės atsakė į Bendrojo Teismo klausimus atitinkamai 2020 m. birželio 8 d. ir 2020 m. birželio 15 d.

48 2020 m. birželio 26 d. Bendrojo Teismo devintosios kolegijos pirmininkės sprendimu bylos T-721/18 ir T-81/19 buvo sujungtos, kad pagal Procedūros reglamento 68 straipsnį būtų bendrai vykdomos rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas galutinis sprendimas.

49 Teisėjos pranešėjos siūlymu Bendrasis Teismas (devintoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį sujungtose bylose T-721/18 ir T-81/19. 2020 m. rugsėjo 28 d. ieškovės, remdamosi Procedūros reglamento 107 straipsnio 2 dalimi, dėl su COVID-19 krize susijusios sveikatos padėties paprašė atidėti teismo posėdį, iš pradžių numatytą 2020 m. spalio 9 d., kuriame dalyvauti jos buvo tinkamai pakviestos. 2020 m. lapkričio 18 d. ieškovės dėl tų pačių priežasčių paprašė atidėti 2020 m. gruodžio 4 d. posėdį. Dėl tų pačių priežasčių 2021 m. sausio 28 d. ieškovės dar kartą paprašė atidėti 2021 m. vasario 4 d. turėjusį įvykti posėdį. Be to, ieškovės patikslino, kad nenori pasinaudoti galimybe dalyvauti teismo posėdyje per vaizdo konferenciją. 2021 m. vasario 4 d. Bendrojo Teismo kanceliarija šalims pranešė, kad teismo posėdis vyks 2021 m. gegužės 20 d.

50 2021 m. balandžio 29 d. raštais ieškovės paprašė, pirma, kad, remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 18 straipsniu ir Procedūros reglamento 16 straipsniu, teisėja pranešėja nedalyvautų nagrinėjant šias bylas, ir, antra, dar kartą atidėti teismo posėdį, kol bus paskirtas naujas teisėjas pranešėjas.

51 2021 m. gegužės 12 d. sprendimu Bendrojo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją, nusprendė atmesti ieškovių prašymą dėl jos nedalyvavimo nagrinėjant šias bylas.

52 Šalys buvo išklausytos ir atsakė į Bendrojo Teismo pateiktus klausimus per 2021 m. gegužės 20 d. posėdį.

53 Byloje T-721/18 ieškovės Bendrojo Teismo prašo:

– priteisti iš Komisijos ir Sąjungos solidariai sumokėti kiekvienai ieškovei po 500 000 EUR sumą, t. y. pagal kiekvieną iš šių reikalavimų atlyginti žalą:

  – 100 000 EUR dėl to, kad kiekvienos ieškovės asmenybei buvo pakenkta Komisijos „pastabomis“ dėl ieškovių 2017 m. rugsėjo 11 d. prašymo sustabdyti dėl jų atliekamą priverstinį vykdymą, 2017 m. gruodžio 14 d. pateiktomis *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) po to, kai 2017 m. gruodžio 12 d. įvyko teisminiai ginčai,

– 100 000 EUR dėl to, kad kiekvienos ieškovės asmenybei buvo pakenkta Komisijos „pastabomis“ dėl ieškovių 2017 m. lapkričio 1 d. prašymo sustabdyti priverstinį vykdymą ir užtikrinti asmenybės apsaugą, 2017 m. gruodžio 14 d. pateiktomis *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) po to, kai 2017 m. gruodžio 12 d. įvyko teisminiai ginčai,

– 100 000 EUR dėl to, kad kiekvienos ieškovės asmenybei buvo pakenkta per 2017 m. gruodžio 12 d. teismo posėdį, kai per teisminius ginčus *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) buvo duodami ir nagrinėjami liudytojo parodymai, vykstant laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrai dėl ieškovių 2017 m. rugsėjo 11 d. prašymo sustabdyti dėl jų atliekamą priverstinį vykdymą ir 2017 m. lapkričio 1 d. prašymo sustabdyti priverstinį vykdymą ir užtikrinti asmenybės apsaugą,

– 100 000 EUR dėl to, kad kiekvienos ieškovės asmenybei buvo pakenkta 2018 m. balandžio 17 d. pastabomis, kurias Komisija pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) per teisminius ginčus dėl nurodytam teismui ieškovių pateikto 2017 m. rugsėjo 11 d. prieštaravimo,

– 100 000 EUR dėl to, kad kiekvienos ieškovės asmenybei buvo pakenkta 2018 m. balandžio 20 d. papildomu pareiškimu, Komisijos pateiktu *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), pasibaigus teisminiams ginčams dėl ieškovių tam pačiam teismui pateikto 2017 m. rugsėjo 11 d. prieštaravimo,

– įpareigoti Komisiją ir Sąjungą ateityje susilaikyti nuo bet kokių ieškovių asmenybei kenkiančių veiksmų,

– įpareigoti Komisiją atkurti ieškovių garbę ir reputaciją, pateikiant pareiškimą *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), kuriame vyksta prieštaravimo dėl priverstinio vykdymo procedūra,

– priteisti iš Komisijos ir Sąjungos bylinėjimosi išlaidas.

54 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną,

– nepatenkinus pirmojo reikalavimo, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

55 Byloje T-81/19 ieškovės Bendrojo Teismo prašo:

– priteisti iš Komisijos ir Sąjungos solidariai sumokėti kiekvienai ieškovei 1 100 000 EUR kaip neturtinės žalos, kurią jos patyrė dėl to, kad nurodydama klaidingus teiginius *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) pateiktose pastabose ir papildomame pareiškime – atsiliepime į ieškinį Komisija pakenkė ieškovių asmenybei, atlyginimą, būtent:

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „vienintelis būdas susigrąžinti Europos Sąjungos lėšas yra imtis priverstinio vykdymo priemonių, nukreiptų į atsakovių (jos taip pat buvo fiziniai asmenys,

kurie veikė prisidengdami [*Isotis*], t. y. jos nariai) turtą“, nes šis teiginys aiškiai ir tiesiogiai leidžia suprasti, kad ieškovės vienos vadovavo Europos Sąjungos programoms, veikė neskaidriai, pasisavino Europos Sąjungos lėšas ir kad, remiantis šiomis užuominomis, *Isotis* buvo fiktyvus juridinis asmuo,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „atsakovės visiškai neteisėtai ir piktnaudžiaudamos siekia išvengti bet kokios atsakomybės ir atsiriboti nuo reikalų, kuriais dešimt metų rūpinosi ir juos tvarkė tiesiogiai ir per savo artimą šeimos narį“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „nustatyta tvarka taip pat įrodyta, kad pastaroji tariamai patyrė didelę žalą, kuri yra nekomercinės bendrovės (kitos šalies) vadovų veiksmų ir neveikimo daugelį metų tiesioginė pasekmė“,

– 50 000 EUR dėl teiginio apie skolinius įsipareigojimus, „kuriuos prisiėmė ne nuo jų atskiras teisės subjektas, bet joms priklausanti pelno nesiekianti nekomercinė bendrovė, kuria prisidengdamos nuo pat pradžių veikė tik atsakovės, taip pat jų artimas šeimos narys“, nes šis teiginys aiškiai ir tiesiogiai leidžia suprasti, kad ieškovės vienos vadovavo Europos Sąjungos programoms, veikė neskaidriai, pasisavino Europos Sąjungos lėšas ir kad, remiantis šiomis užuominomis, *Isotis* buvo fiktyvus juridinis asmuo,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „atsakovės buvo vienintelės nekomercinės bendrovės narės ir nuo pradžios iki pabaigos žinojo apie joms priklausančios bendrovės gautų Europos Sąjungos viešųjų lėšų valdymą, kurį jos prižiūrėjo“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „tam tikru atveju [jos] nuo šiol supranta, kad nebegali visą laiką vengti atsakomybės ir dangstytis tuo, kad jų nekomercinė bendrovė, kaip jos teigia, yra „savarankiškas“ juridinis asmuo“, nes šis teiginys aiškiai ir tiesiogiai leidžia suprasti, kad ieškovės vienos vadovavo Europos Sąjungos programoms, veikė neskaidriai, pasisavino Europos Sąjungos lėšas ir kad, remiantis šiomis užuominomis, *Isotis* buvo fiktyvus juridinis asmuo,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „taip teigdamos atsakovės dar kartą bandė išvengti atsakomybės, prisidengdamos tariamu joms priklausančios pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės „juridinio asmens statusu“, nes šis teiginys aiškiai ir tiesiogiai leidžia suprasti, kad ieškovės vienos vadovavo Europos Sąjungos programoms, veikė neskaidriai, pasisavino Europos Sąjungos lėšas ir kad, remiantis šiomis užuominomis, *Isotis* buvo fiktyvus juridinis asmuo,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „atmesdami kitų šalių nepagrįstą argumentą kategoriškai pažymime, kad Europos Komisija niekada nepripažino „Koinonia Tis Pliroforias Anoichti Stis Eidikes Anagkes – Isotis“ kaip savarankiško juridinio asmens“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad, „kitaip tariant, tai nekomercinė bendrovė, kurios tikslas buvo labdara ir socialinis bei humanitarinis solidarumas su specialiųjų poreikių turinčiais asmenimis; siekdama šio tikslo ji įsipareigojo skatinti vienodą požiūrį informacinės visuomenės srityje[;] ji nesiekė ekonominio tikslo[;] jos įstatuose aiškiai numatyta, kad „bet kuriuo atveju bendrovė veikia kaip pelno nesiekiantis juridinis asmuo“ (2 straipsnio paskutinė pastraipa)“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „tokį įstatuose numatytą tikslą turinti bendrovė neįgyja juridinio asmens statuso, nes pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės teikiamos „ideologinio“, „moralinio“ <…> pobūdžio paslaugos negali būti laikomos ekonominio pobūdžio paslaugomis[;] beje, būtent dėl šio tikslo Komisija jai skyrė dotacijų[;] tad pagal Graikijos civilinio kodekso 759 straipsnį nekomercinės bendrovės įsipareigojimai Europos Komisijai tenka abiem atsakovėms šios bendrovės narėms“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „konkrečiai kalbant, [pirmoji ieškovė] buvo viena iš dviejų nekomercinės bendrovės *Isotis* narių, vienintelė direktorė, teisėta atstovė ir iždininkė, o [antroji ieškovė] buvo kita iš dviejų nekomercinės bendrovės narių“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „tai individualioji nekomercinė bendrovė, kurios registruota buveinė buvo atsakovių gyvenamoji vieta“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „atsakovės (net jei prisidėjo kiti asmenys, kaip antai pirmosios [ieškovės] sutuoktinis [A]) iš principo buvo vieninteliai asmenys, kompetentingi priimti visus sprendimus dėl savo bendrovės, tvarkyti visus bendrovės reikalus, derėtis ir sudaryti sutartis su trečiaisiais asmenimis[;] tik šios dvi <…> narės galėjo savarankiškai priimti sprendimus[;] jų bendrovės egzistavimas buvo visiškai formalus“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, galima pagrįstai daryti išvadą, jog ilgai trunkanti pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės [*Isotis*] likvidavimo procedūra vykdoma piktnaudžiaujant, siekiant akivaizdžiai išvengti įstatymo, reglamentuojančio šios bendrovės ir jos narių atsakomybę bendrovės kreditoriams, padarinių“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „[*Isotis*] yra maža pelno ir ekonominės naudos nesiekianti, darbuotojų neturinti nekomercinė bendrovė“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad *Isotis* yra bendrovė, „neįvykdžiusi sandorių su daug trečiųjų asmenų“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad *Isotis* yra bendrovė, „kuriai nebuvo taikoma pareiga laikytis apskaitos standartų ir vesti sudėtingų apskaitos knygų“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „aptariamos nekomercinės bendrovės veikla ir jos organizavimas nėra tokie sudėtingi, kad būtų uždelsta ją likviduoti; su tokiais sunkumais paprastai susiduriama likviduojant dideles komercines bendroves, vykdančias kasdienę ir įvairią veiklą[;] tik tokiu atveju būtų pateisinama ilgai trunkanti likvidavimo procedūra, po kurios atitinkama bendrovė likviduojama“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „[*Isotis*] specialus tikslas, be kita ko, buvo labdara“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad „jos veikla visiškai pasibaigė per jos likvidavimo procedūrą“,

– 50 000 EUR dėl teiginio, kad ieškovės, „žinoma, yra atsakingos, nes jos, kaip pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės, neturinčios juridinio asmens statuso, vienintelės narės, *ex lege* reikšmingai prisideda prie joms priklausančios nekomercinės bendrovės valdymo ir veiklos“, ir kad ieškovės, „žinoma, yra atsakingos, nes jos, kaip pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės, neturinčios juridinio asmens statuso, vienintelės narės, pagal įstatymą reikšmingai prisideda prie joms priklausančios nekomercinės bendrovės valdymo ir veiklos“,

– 50 000 EUR dėl teiginio: „kadangi ieškovės yra pelno nesiekiančios nekomercinės bendrovės [*Isotis*] narės, preziumuotina, kad jos (o ne kuris nors trečiasis asmuo) taip pat valdo bendrovę“,

– įpareigoti Komisiją ir Sąjungą ateityje susilaikyti nuo bet kokių ieškovių asmenybei kenkiančių veiksmų,

– įpareigoti Komisiją atkurti ieškovių garbę ir reputaciją, pateikiant pareiškimą,

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

56 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną ir bet kuriuo atveju kaip nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl priimtinumo

57 Komisija nurodo kelis ieškinių šiose bylose nepriimtinumo pagrindus. Ji teigia, kad ieškiniai bylose T-721/18 ir T-81/19 yra nepriimtini dėl ieškinių netikslumo, kiek tai susiję tiek su ieškinių dalyku ir ieškovių pateiktais argumentais, tiek su atsakovų tapatybe ir antrųjų bei trečiųjų reikalavimų apimtimi. Be to, Komisija tvirtina, kad ieškinys byloje T-81/19 yra nepriimtinas dėl *lis pendens* situacijos, susiklosčiusios toms pačioms ieškovėms pareiškus ieškinį byloje T-721/18.

Dėl ieškinių netikslumo

58 Formaliai nepateikdama nepriimtinumu grindžiamo prieštaravimo, kaip tai suprantama pagal Procedūros reglamento 130 straipsnio 1 dalį, Komisija teigia, kad ieškiniai bylose T-721/18 ir T-81/19 neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnyje įtvirtintų reikalavimų, pagal kuriuos turi būti tiksliai ir aiškiai nurodytas ginčo dalykas, argumentai, kuriais remiamasi, antrasis bei trečiasis reikalavimai ir atsakovų tapatybė.

– *Dėl ginčo dalyko ir ieškovių pateiktų argumentų aiškumo ir tikslumo reikalavimų laikymosi*

59 Komisija teigia, kad neįmanoma nustatyti ginčo dalyko, nes visi ieškovių nurodyti pagrindai ir argumentai susiję arba su ginčo, dėl kurio Sąjungos teismas priėmė galutinį sprendimą, dalyku, arba su ginčo, dėl kurio tik Graikijos teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą pagal SESV 299 straipsnį, dalyku. Komisija taip pat teigia, kad ieškiniai neleidžia suprasti, dėl kokio tariamai neteisėto elgesio jai priekaištaujama abiejose bylose, taigi ji negali suprasti, ar yra priežastinis ryšys tarp šio elgesio ir ieškovių nurodytos žalos, ir, jei taip, tai koks. Komisijos teigimu, ieškiniai taip pat yra netikslūs, nes juose nėra jokios informacijos apie tvarką ar kriterijus, pagal kuriuos ieškovės vertina savo patirtą žalą ir nustato žalos atlyginimo dydį. Komisija taip pat teigia, kad neįmanoma nustatyti, dėl kurios Sąjungos institucijos pateikti tam tikri argumentai, susiję su Europos Sąjungos Bendruoju Teismu arba *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas). Ieškiniai taip pat nėra aiškūs, nes

juose nenurodoma, koks yra ryšys tarp teisės nuostatų ir principų, kuriais remiasi ieškovės, ir ginčo aplinkybių. Visi šie netikslumai neleidžia Komisijai veiksmingai pasirengti gynybai šiose bylose.

60 Be to, byloje T-721/18 Komisija teigia, kad savo ieškiniu ieškovės siekia, pirma, atnaujinti teisminius ginčus dėl skolos, kurios dydis galutinai nustatytas ir dėl kurios išieškojimo Komisija ėmėsi teisinių priemonių, ir, antra, kompensuoti dėl šios skolos patirtus praradimus, prašydamos atlyginti neturtinę žalą pagal antrąjį reikalavimą. Komisijos teigimu, ieškovių ieškiniu pažeidžiamas *res judicata* galios principas.

61 Ieškovės nesutinka su Komisijos argumentais.

62 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirmą pastraipą, procesui Bendrajame Teisme taikomą pagal to paties statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą, ir pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio d punktą ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas, pagrindai ir argumentai, kuriais remiamasi, ir šių pagrindų santrauka. Pagal suformuotą jurisprudenciją tokia informacija turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Bendrasis Teismas – priimti sprendimą dėl ieškinio, prireikus – be papildomos informacijos, kuria būtų galima pasiremti. Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą, tam, kad ieškinys būtų priimtinas, būtina, kad pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės, kuriomis pagrįstas ieškinys, bent trumpai, tačiau nuosekliai ir suprantamai būtų išdėstytos ieškinio tekste (žr. 2019 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Tàpias / Taryba*, T-527/16, EU:T:2019:856, 64 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

63 Nagrinėjamu atveju, pirma, dėl bylos T-721/18 pažymėtina, kad ieškinio 1–9 punktuose kritiškai vertinamas Komisijos požiūris nagrinėjant bylas tarp Komisijos ir *Isotis*, kuriose priimta 2016 m. gegužės 31 d. Nutartis *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477), 2014 m. liepos 16 d. Sprendimas *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) ir 2016 m. vasario 4 d. Sprendimas *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63). Be to, pažymėtina, kad ieškinyje yra daug nuorodų į procedūros, susijusios su ieškovių pareikštu prieštaravimu dėl nurodytų sprendimų priverstinio vykdymo, kurį Komisija pradėjo *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), eigą. Vis dėlto, priešingai, nei teigia Komisija, iš šio ieškinio pakankamai aiškiai matyti, kad juo nesiekiama užginčyti nei 2016 m. gegužės 31 d. Teisingumo Teismo nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) *res judicata* galios, nei *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimų, priimtų per nurodytų sprendimų priverstinio vykdymo procedūrą. Iš tiesų iš šio ieškinio matyti, kad juo siekiama neturtinės žalos, tariamai padarytos kiekvienai iš ieškovių Komisijai atstovaujančių advokatų ir OLAF pareigūno veiksmais per prieštaravimo dėl nurodyto priverstinio vykdymo procedūrą, atlyginimo.

64 Dėl skundžiamų Komisijos veiksmų per prieštaravimo dėl priverstinio vykdymo procedūrą pažymėtina, kad jie pakankamai tiksliai nurodyti ieškinio 15–30 punktuose, kuriuose ieškovės priekaištauja Komisijos advokatams ir kaip liudytojui apklaustam OLAF pareigūnui dėl to, kad šie *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) pateiktuose rašytiniuose dokumentuose ir 2017 m. gruodžio 12 d. teismo posėdyje sąmoningai neteisingai tvirtino, kad, pirma, ieškovės pačios vadovavo bendrai finansuojamoms Europos Sąjungos programoms, kuriose dalyvavo *Isotis*, ir bylinėjosi dėl šių programų ir, antra, jos padarė didelę žalą Sąjungai.

65 Ieškinio 41–84 punktuose ieškovės taip pat pakankamai tiksliai nurodo priežastis, kodėl mano, kad skundžiami Komisijos veiksmai yra neteisėtas elgesys. Taigi iš ieškinio matyti, kad ieškovės mano, jog skundžiamas Komisijos elgesys yra neteisėtas, nes pažeista, be kita ko, ieškovių teisė į orumą, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 1 straipsnį, Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, ESS 2 straipsnį ir 1948 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtos Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos preambulę, gero administravimo, teisėtumo, sąžiningumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai, taip pat teisė į veiksmingą teisinę gynybą bei nešališką teismą, ir toks elgesys bet kuriuo atveju reiškia piktnaudžiavimą teise.

66 Be to, reikia atmesti Komisijos argumentą, kad ieškinys yra tariamai neaiškus, kiek tai susiję su tuo, kaip ieškovės apskaičiavo reikalaujamos atlyginti neturtinės žalos dydį. Neatsižvelgiant į ieškovių prašymo atlyginti žalą pagrįstumą ir Bendrojo Teismo *ex æquo et bono* vertinimą, konstatuotina, kad pirmajame ieškinio reikalavime pakankamai aiškiai nurodyta, kaip ieškovės dėl kiekvienos iš jų apskaičiavo 500 000 EUR žalos sumą. Iš tiesų nurodyta, kad minėta suma yra žalos, padarytos penkiais Komisijos atstovų teiginiais, išdėstytais *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) pateiktuose rašytiniuose dokumentuose per prieštaravimo dėl priverstinio vykdymo procedūrą ir per laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą tame pačiame teisme, dydis; dėl kiekvieno iš šių teiginių ieškovės prašo 100 000 EUR žalos atlyginimo.

67 Antra, dėl bylos T-81/19 pažymėtina, kad, kaip ir byloje T-721/18, ieškinio 1–9 punktuose kritiškai vertinamas Komisijos požiūris nagrinėjant bylas tarp Komisijos ir *Isotis*, kuriose priimta 2016 m. gegužės 31 d. Nutartis *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477), 2014 m. liepos 16 d. Sprendimas *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) ir 2016 m. vasario 4 d. Sprendimas *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63). Be to, pažymėtina, kad ieškinyje yra daug nuorodų į procedūros, susijusios su prieštaravimu dėl nurodytų sprendimų priverstinio vykdymo, kurį Komisija pradėjo *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) ir *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), eigą. Vis dėlto, priešingai, nei teigia Komisija, iš šio ieškinio pakankamai aiškiai matyti, kad juo nesiekiama užginčyti nei 2016 m. gegužės 31 d. Teisingumo Teismo nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) *res judicata* galios, nei *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimų, priimtų per priverstinio vykdymo procedūrą.

68 Taigi iš šio ieškinio matyti, jog juo siekiama, kad būtų atlyginta neturtinė žala, tariamai padaryta kiekvienai iš ieškovių Komisijai atstovaujančių advokatų veiksmais per apeliacinį procesą dėl 2018 m. liepos 4 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimo, susijusio su Komisijos galimybe reikalauti, kad ieškovės priverstine tvarka įvykdytų 2016 m. gegužės 31 d. Nutartį *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63).

69 Dėl skundžiamų Komisijos veiksmų, susijusių su proceso *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) eiga, pažymėtina, kad jie pakankamai tiksliai išdėstyti ieškinio 34–62 punktuose, kuriuose ieškovės priekaištauja Komisijos advokatams ne tik dėl to, kad savo rašytiniuose dokumentuose, pateiktuose *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), pakartojo klaidingus teiginius, suformuluotus *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) pateiktuose rašytiniuose dokumentuose, dėl kurių pareikštas ieškinys byloje

T-721/18, bet ir dėl to, kad sąmoningai suformulavo daug naujų neteisingų teiginių, siekdami suklaidinti *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) dėl tam tikrų faktinių aplinkybių, kad ieškoves būtų galima pripažinti asmeniškai atsakingomis už *Isotis* skolas Komisijai.

70 Ieškinio 63–92 punktuose ieškovės taip pat pakankamai tiksliai nurodo priežastis, kodėl mano, kad Komisijos advokatų veiksmai yra neteisėtas elgesys. Taigi iš ieškinio matyti, kad ieškovės mano, jog skundžiamas Komisijos elgesys yra neteisėtas, nes pažeista, pirma, šalių pareiga sakyti tiesą ir lojaliai bendradarbiauti, bendrasis pamatinis tinkamo teisingumo vykdymo principas ir teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, antra, teisė į žmogaus orumą ir gero administravimo principas ir, trečia, teisėtumo, sąžiningumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai.

71 Be to, pažymėtina, kad ieškinys yra pakankamai aiškus, kiek tai susiję su tuo, kaip ieškovės apskaičiavo reikalaujamos atlyginti neturtinės žalos dydį. Neatsižvelgiant į ieškovių prašymo atlyginti žalą pagrįstumą ir Bendrojo Teismo *ex æquo et bono* vertinimą, konstatuotina, kad pirmajame ieškinio reikalavime pakankamai aiškiai nurodyta, kaip ieškovės dėl kiekvienos iš jų apskaičiavo 1 100 000 EUR žalos sumą.

72 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad ieškinių turinys nėra toks, kad Komisija prarastų galimybę ar jai būtų pernelyg sudėtinga pasinaudoti teise į gynybą, todėl jis atitinka Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte nustatytą aiškumo sąlygą, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 62 punkte nurodytą jurisprudenciją.

73 Tad Komisijos nurodytas nepriimtinumo pagrindas, grindžiamas ieškinių netikslumu dėl ginčo dalyko ir ieškovių šiose bylose pateiktų argumentų, turi būti atmestas.

– *Dėl atsakovų tapatybės*

74 Komisija teigia, kad ieškiniai yra nepriimtini, nes iš jų aiškiai nematyti, kas šiais ieškiniais į bylą įtraukti kaip atsakovai.

75 Ieškovės nesutinka su Komisijos argumentais. Savo atsakyme dėl 2020 m. gegužės 11 d. nustatytų proceso organizavimo priemonių jos nurodo, kad ieškiniai bylose T-721/18 ir T-81/19 pareikšti Komisijai, kaip atskirą juridinio asmens statusą turinčiai institucijai, ir Komisijai, kaip teisėtai Sąjungos atstovei. Ieškovės tame pačiame atsakyme patikslina, kad ieškiniuose vartojama formuluotė, pagal kurią ieškiniai pareikšti „Europos Sąjungai, teisėtai atstovaujamai“, turėtų reikšti, kad ieškiniai pareikšti ne tik Komisijai, kaip institucijai, bet ir Sąjungai, teisėtai atstovaujamai Komisijos.

76 Primintina, kad pagal Procedūros reglamento 76 straipsnio c punktą ieškinyje turi būti nurodyta pagrindinė šalis, kuriai pareikštas ieškinys.

77 Nagrinėjamu atveju iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 ir ieškovių atsakymų dėl 2020 m. gegužės 11 d. nustatytų proceso organizavimo priemonių matyti, kad abu šie ieškiniai grindžiami SESV 268 straipsniu ir SESV 340 straipsnio antra pastraipa ir pareikšti, pirma, Sąjungai, „teisėtai atstovaujamai“ Komisijos, ir, antra, Komisijai, „kaip atskiram juridiniam asmeniui“.

78 Kaip konstatuota šio sprendimo 63 ir 68 punktuose, iš ieškinių šiose bylose taip pat matyti, kad jais ieškovės siekia, kad joms būtų atlyginta žala, kurią patyrė dėl Komisijos teisinių atstovų ir OLAF pareigūno tariamo elgesio.

79 Šiuo klausimu primintina, kad pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą „[d]eliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai“.

80 Primintina ir tai, kad pagal ESS 47 straipsnį Sąjungai, o ne Komisijai suteikiamas juridinio asmens statusas.

81 Remiantis Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo jurisprudencija, ieškinį dėl žalos atlyginimo, grindžiamą SESV 268 straipsniu ir SESV 340 straipsnio antra pastraipa, ieškovas turi teisę pareikšti Sąjungai, kuri turi juridinio asmens statusą (žr. 2015 m. vasario 2 d. Nutarties *Gascogne Sack Deutschland ir Gascogne / Europos Sąjunga*, T-577/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:80, 16 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

82 Vis dėlto iš Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad jeigu Sąjungos atsakomybė kyla dėl vienos iš jos institucijų aktų, Bendrajame Teisme jai atstovauja institucija (-os), kuriai (-oms) priskiriami atsakomybę sukėlę veiksmai (žr. 2015 m. vasario 2 d. Nutarties *Gascogne Sack Deutschland ir Gascogne / Europos Sąjunga*, T-577/14, nepaskelbta Rink., EU:T:2015:80, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

83 Vadinasi, šie ieškiniai nepriimtini tiek, kiek pareikšti Komisijai „kaip atskiram juridiniam asmeniui“.

– *Dėl antrųjų ir trečiųjų reikalavimų apimties*

84 Komisija teigia, kad kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 antrasis reikalavimas yra nepriimtinas, nes akivaizdžiai peržengia šių dviejų bylų ginčo dalyko ribas. Kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 trečiasis reikalavimas taip pat yra nepriimtinas dėl netikslumo, nes ieškovės nenurodė, kokį pareiškimą ir pagal kokią procedūrą gali padaryti Komisija.

85 Ieškovės nesutinka su Komisijos argumentais.

86 Pirma, dėl kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 antrojo reikalavimo, kuriuo ieškovės prašo Bendrojo Teismo įpareigoti Komisiją ateityje susilaikyti nuo bet kokių jų asmenybei kenkiančių veiksmų, pažymėtina, kad jis laikytinas prašymu įpareigoti neatlikti veiksmo.

87 Šiuo klausimu primintina, kad iš SESV 268 straipsnio ir SESV 340 straipsnio antros pastraipos, susijusių su Sąjungos deliktine atsakomybe, matyti, kad Sąjungos teismas prireikus gali priteisti žalos atlyginimą natūra pagal visose valstybėse narėse pripažįstamus bendruosius teisės principus deliktinės atsakomybės srityje ir kad tokia žala gali būti atlyginama nustatant įpareigojimą atlikti veiksmą arba jo neatlikti, dėl kurio Komisijai gali tekti imtis tam tikrų veiksmų (šiuo klausimu žr. 2013 m. rugsėjo 3 d. Nutarties *Idromacchine ir kt. / Komisija*, C-34/12 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2013:552, 29 punktą ir 2019 m. gruodžio 20 d. Nutarties *Dragomir / Komisija*, T-297/19, nepaskelbta Rink., EU:T:2019:902, 66 punktą).

88 Be to, pažymėtina, kad kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 antrasis reikalavimas yra tiesiogiai susijęs su šių dviejų bylų ginčo dalyku, nes šiais ieškiniais ieškovės siekia, kad būtų atlyginta jų reputacijai padaryta neturtinė žala, už kurią, kaip jos mano, atsakinga Komisija.

89 Tad, priešingai, nei teigia Komisija, reikia pripažinti, kad kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 antrasis reikalavimas yra priimtinas. Vis dėlto primintina, kad toks įpareigojimas neatlikti veiksmo prireikus gali būti įgyvendintas tik jeigu jau yra nustatyta Sąjungos deliktinė atsakomybė, nebent būtų taikomos laikinosios apsaugos priemonės pagal SESV 278 ir 279 straipsnius (2019 m. gruodžio 20 d. Nutarties *Dragomir / Komisija*, T-297/19, nepaskelbta Rink., EU:T:2019:902, 66 punktas).

90 Antra, dėl kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 trečiojo reikalavimo, kuriuo ieškovės Bendrojo Teismo iš esmės prašo įpareigoti Komisiją padaryti viešą pareiškimą tam, kad būtų atkurta jų reputacija, reikia pažymėti, kad jis laikytinas prašymu įpareigoti atlikti veiksmą.

91 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nors, remiantis šio sprendimo 87 punkte nurodyta jurisprudencija, neatmestina, kad žala natūra gali būti atlyginama Sąjungos teismo sprendimu nustatant Komisijai įpareigojimą atlikti veiksmą, dar reikia, kad šis prašymas dėl įpareigojimo atitiktų Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte nustatytus aiškumo ir tikslumo reikalavimus.

92 Vis dėlto nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad ieškovės savo ieškiniuose nepatikslino, kokia forma ir tvarka turėtų būti pateiktas pareiškimas, kuriuo siekiama atkurti jų reputaciją. Be to, pažymėtina, kad paaiškinimų dėl tikslios kiekvieno trečiojo reikalavimo apimties, kuriuos ieškovės pateikė atsakydamos į 2020 m. gegužės 11 d. nustatytas proceso organizavimo priemones, šiuo klausimu nepakanka. Tiesa, ieškovės patikslino, kokia turėtų būti šio pareiškimo forma: tai būtų kiekvienai iš jų skirtas ne teismo tvarka padarytas pareiškimas, kuriuo Komisija turėtų aiškiai ir besąlygiškai pripažinti, kad nė viena iš ieškovių nesusijusi su iš Sąjungos gautu finansavimu ir realiai nedalyvavo valdant finansuojamus projektus, kaip pripažino OLAF. Vis dėlto ieškovės taip pat nurodė, kad toks pareiškimas ne tik turėtų būti joms pateiktas, bet ir apie jį turėtų būti pranešta kiekvienai valdžios institucijai, kiekvienam bankui ir fiziniam asmeniui, tiesiogiai ar netiesiogiai sužinojusiems apie Komisijos ir jos atstovų netikslius ir melagingus teiginius, kurie aprašyti šiuose ieškiniuose. Konstatuotina, kad toks prašymas savaime yra pernelyg netikslus, kad jį būtų galima laikyti atitinkančiu Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkte nustatytus tikslumo ir aiškumo reikalavimus.

93 Vadinasi, kiekvieno iš ieškinių bylose T-721/18 ir T-81/19 trečiąjį reikalavimą reikia atmesti kaip nepriimtiną.

Dėl „lis pendens“

94 Komisija teigia, kad ieškovių byloje T-81/19 pateikti teiginiai yra tapatūs pateiktiesiems byloje T-721/18 ir kad antrasis ieškinys buvo pareikštas nepagrįstai, nes šie teiginiai susiję su prieštaravimo dėl priverstinio vykdymo procedūra ir Komisijos argumentais, pateiktais per šią procedūrą prieš pareiškiant ieškinį byloje T-721/18.

95 Bendrojo Teismo paprašyta pareikšti nuomonę dėl galimos *lis pendens* situacijos, kiek tai susiję su byla T-721/18, Komisija, atsakydama į 2019 m. rugpjūčio 1 d. proceso organizavimo priemonę, patikslino, kad tenkinamos *lis pendens* situacijos nustatymo sąlygos. Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad abiejose bylose ieškovės prašo atlyginti tą pačią žalą, t. y. tariamą žalą jų asmenybei, atsiradusią dėl to paties ją sukėlusio įvykio – Komisijos teiginių, pateiktų jos pareiškimuose Graikijos pirmosios ir antrosios instancijos teismams, nagrinėjant tą pačią bylą. Komisija pabrėžia, kad ieškinio byloje T-81/19 15–33 punktuose ieškovės pakartojo argumentus, susijusius su teiginiais, kuriuos ji suformulavo per laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą ir procesą pirmosios instancijos teisme ir kuriuos jos jau užginčijo ieškinyje byloje T-721/18.

Komisija taip pat pabrėžia tik pakartojusi teiginius apeliacinės instancijos teisme, kurie jau buvo suformuluoti per laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą ir procesą pirmosios instancijos teisme, nes apeliacinės instancijos teisme neleidžiama pateikti naujų teiginių. Šių teiginių pakartojimas nėra išskirtinė praktika, dėl kurios ieškovėms gali būti padaryta kitokia žala nei ta, kuri tariamai padaryta formuluojant tuos pačius teiginius pirmosios instancijos teisme. Tas pats pasakytina apie Komisijos elgesio tariamą neteisėtumą, nes ieškovės byloje T-81/19 nurodo teisėtumo, sąžiningumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, žmogaus orumo ir gero administravimo principų pažeidimą, kurį jos jau nurodė ieškinyje byloje T-721/18. Galiausiai Komisija pažymi, kad reikalavimai taip pat tapatūs, nes ieškovės abiejose bylose reikalauja, kad ji atlygintų joms neturtinę žalą ir būtų įpareigota ateityje susilaikyti nuo bet kokių ieškovių asmenybei kenkiančių veiksmų ir pateiktų pareiškimą, kuriuo būtų atkurta jų garbė ir reputacija. Be to, ieškovių abiejose bylose atskirai reikalaujamų vienkartinių išmokų bendra suma yra maždaug tokia pat kaip ir Komisijos skolinio reikalavimo suma. Atsižvelgdama į tai, Komisija mano, kad ieškinys byloje T-81/19 turi būti atmestas kaip nepriimtinas dėl *lis pendens*, kiek tai susiję su byloje T-721/18 pareikštu ieškiniu.

96 Ieškovės tvirtina, kad abu ieškiniai nėra susiję su tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis. Jos nurodo, kad nors ieškiniu byloje T-721/18 siekiama, kad būtų atlyginta neturtinė žala, kurią joms sukėlė Komisijos „melagingi ir šmeižikiški“ teiginiai, pateikti per laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą ir procesą pirmosios instancijos teisme, vis dėlto ieškiniu byloje T-81/19 siekiama, kad būtų atlyginta neturtinė žala, kurią joms sukėlė šių teiginių pakartojimas ir naujų „melagingų ir šmeižikiškų“ teiginių vartojimas Komisijos advokatų pareiškimuose, pateiktuose 2018 m. gruodžio 13 ir 18 d. *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), kuriam ieškovės padavė apeliacinį skundą dėl 2018 m. liepos 4 d. *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sprendimo.

97 Be to, ieškovės teigia, kad abiejų ieškinių teisinis pagrindas taip pat nėra tapatus. Šiuo klausimu ieškovės pažymi, kad ieškinyje byloje T-721/18 jos teigia, kad skundžiamas Komisijos elgesys yra neteisėtas, be kita ko, dėl to, kad pažeidžiama teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir nešališką teismą ir toks elgesys reiškia piktnaudžiavimą teise, tačiau šie neteisėtumo pagrindai nebuvo nurodyti ieškinyje byloje T-81/19. Ieškovės taip pat pažymi, kad ieškinyje byloje T-81/19 nurodytas vienas neteisėtumo pagrindas, kurio nėra ieškinyje byloje T-721/18, t. y. šalių pareigos sakyti tiesą ir lojaliai bendradarbiauti pažeidimas. Be to, ieškovės pabrėžia, kad abiem ieškiniams bendri neteisėtumo pagrindai nėra grindžiami tapačiais reikalavimais. Ieškovės taip pat teigia, jog Komisijos argumentas, kad byloje T-721/18 nurodytos neturtinės žalos atlyginimo negalima dar kartą reikalauti byloje T-81/19, susijęs ne su *lis pendens* situacija, bet su situacija, kai ieškovas siekia užginčyti *res judicata* galią, o šiuo atveju taip nėra.

98 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją ieškinį, kuris kaip ir ankstesnis ieškinys yra pareikštas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, reikia atmesti kaip nepriimtiną (2007 m. birželio 14 d. Nutarties *Landtag Schleswig-Holstein / Komisija*, T-68/07, nepaskelbta Rink., EU:T:2007:180, 16 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1985 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Hoogovens Groep / Komisija*, 172/83 ir 226/83, EU:C:1985:355, 9 punktą ir 1988 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Prancūzija / Parlamentas*, 358/85 ir 51/86, EU:C:1988:431, 12 punktą).

99 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad abu ieškiniai bylose T-721/18 ir T-81/19 buvo pareikšti remiantis SESV 268 straipsniu ir SESV 340 straipsnio antra pastraipa dėl ginčo tarp tų pačių šalių.

100 Vis dėlto konstatuotina, kad nors abiem ieškiniais prašoma atlyginti neturtinę žalą, kurią Komisija tariamai padarė kiekvienai iš ieškovių, žala, kurią prašoma atlyginti, nėra tapati, nes ji atsirado skirtingomis faktinėmis aplinkybėmis.

101 Pirma, *a priori* neatmestina, kad dėl tariamai melagingų ir šmeižikiškų teiginių pakartojimo savaime gali atsirasti kitokia žala nei ta, kuri pirma buvo padaryta, vien dėl to, kad šie teiginiai buvo pakartoti apeliaciniame procese.

102 Antra, pažymėtina, kad, priešingai, nei teigia Komisija, ji apeliacinės instancijos teisme ne tik pakartojo teiginius, kurie jau buvo suformuluoti per laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą ir procesą pirmosios instancijos teisme. Ieškinio 40–56 punktuose ieškovės nurodė 17 naujų teiginių. Šiuo klausimu Komisija tik teigia, kad per apeliacinį procesą ji nepateikė naujų argumentų. Vis dėlto pažymėtina, kad Komisija nepaaiškina, kodėl teiginiai, kuriuos ieškovės nurodė kaip naujus, jau buvo suformuluoti per laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūrą arba per prieštaravimo procedūrą pirmosios instancijos teisme.

103 Taigi neatmestina, kad dėl šių naujų teiginių, darant prielaidą, kad jie žalingi, galėtų atsirasti kitokia neturtinė žala nei ta, kuria ieškovės remiasi byloje T-721/18.

104 Be to, pažymėtina, kad byloje T-81/19 ieškovių nurodytas ieškinio pagrindas, grindžiamas šalių pareigos sakyti tiesą ir lojaliai bendradarbiauti pažeidimu, nebuvo nurodytas ieškinyje byloje T-721/18.

105 Kadangi abiejų ieškinių dalykas nėra visiškai tapatus, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 98 punkte primintą jurisprudenciją, negalima daryti išvados, kad nustatyta *lis pendens* situacija, taigi ieškinį byloje T-81/19 reikia pripažinti priimtinu, kiek jis susijęs su prašymu atlyginti neturtinę žalą, tariamai padarytą kiekvienai ieškovei rašytinių dokumentų, kuriuos Komisijos advokatai pateikė *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), teiginiais.

Dėl esmės

106 Remiantis SESV 340 straipsnio antra pastraipa, deliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai.

107 Pagal suformuotą jurisprudenciją tam, kad pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą kiltų Sąjungos deliktinė atsakomybė už neteisėtą jos institucijų elgesį, turi būti įvykdytos visos kumuliacinės sąlygos, t. y. skundžiamas institucijos elgesys turi būti neteisėtas, žala turi būti reali ir turi egzistuoti priežastinis ryšys tarp skundžiamo elgesio ir nurodomos žalos (šiuo klausimu žr. 1982 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Oleifici Mediterranei / EEB*, 26/81, EU:C:1982:318, 16 punktą ir 2005 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Beamglow / Parlamentas ir kt.*, T-383/00, EU:T:2005:453, 95 punktą).

108 Jeigu viena iš trijų Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų nėra įvykdyta, reikalavimas dėl žalos atlyginimo turi būti atmestas ir nereikia nagrinėti, ar įvykdytos kitos dvi sąlygos (šiuo klausimu žr. 1994 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *KYDEP / Taryba ir Komisija*, C-146/91, EU:C:1994:329, 81 punktą ir 2002 m. vasario 20 d. Sprendimo *Förde-Reederei / Taryba ir Komisija*, T-170/00, EU:T:2002:34, 37 punktą). Be to, Sąjungos teismas neprivalo nagrinėti šių sąlygų tam tikra eilės tvarka (1999 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lucaccioni / Komisija*, C-257/98 P, EU:C:1999:402, 13 punktas).

Dėl skundžiamo Komisijos elgesio

109 Byloje T-721/18 ieškovės priekaištauja Komisijai dėl to, kad per prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą, vykusią *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), Komisijos pateiktų rašytinių dokumentų teiginiais ir OLAF pareigūno parodymais (Komisija žinojo, kad visi jie klaidingi) ieškovės buvo apibūdintos kaip asmenys, tiesiogiai susiję su Sąjungos lėšų, kurias nurodytais sprendimais *Isotis* įpareigota sugrąžinti Komisijai, valdymu. Taigi Komisija ieškoves apibūdino taip, kad tretieji asmenys jas gali palaikyti nemokiais ir nepatikimais, sukčiavimo veikas darančiais asmenimis, o tai labai pakenkė jų reputacijai. Ši didelė žala jų reputacijai – tai 500 000 EUR neturtinė žala kiekvienai iš ieškovių.

110 Byloje T-81/19 ieškovės priekaištauja Komisijai dėl to, kad jos atstovai sąmoningai pateikė *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) neteisingus teiginius (kai kuriuos iš šių teiginių šie atstovai jau buvo pateikę nagrinėjant bylą pirmąja instancija), iš esmės siekdami suklaidinti šį teismą dėl pirmosios ieškovės dalyvavimo *Isotis* vadovaujant Europos Sąjungos programoms ir *Isotis* juridinio asmens statuso fiktyvumo. Ieškovių teigimu, tokiu elgesiu siekta įtikinti *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), kad reikėtų netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias draudžiama ieškoves, kaip bendrovės nares, pripažinti asmeniškai atsakingomis už *Isotis* skolas Komisijai, o tai pateisintų į ieškoves nukreiptą priverstinį sprendimų vykdymą.

111 Komisija nesutinka su elgesio, dėl kurio jai priekaištaujama, realumu, nes Graikijos teismuose ji ieškovių nelaikė sukčiaujančiais asmenimis, o tik pateikė faktinius argumentus, kad įrodytų, jog nagrinėjamu atveju įvykdytos Graikijos teisės aktuose numatytos sąlygos, kad būtų galima reikalauti iš ieškovių priverstinai įvykdyti 2016 m. gegužės 31 d. Nutartį *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63).

112 Šiuo klausimu, pirma, dėl skundžiamo Komisijos elgesio byloje T-721/18 pažymėtina, kad ieškovės remiasi Komisijos advokatų *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) pateiktų 2017 m. gruodžio 14 d. pastabų pasitarimų kambariui, 2018 m. balandžio 17 d. pastabų ir 2018 m. balandžio 20 d. papildomo pareiškimo konkrečiomis teksto dalimis ir tame pačiame teisme 2017 m. gruodžio 12 d. duotais OLAF pareigūno parodymais, pakartotais vienose iš 2017 m. gruodžio 14 d. pastabų pasitarimų kambariui.

113 Pažymėtina, kad 2017 m. gruodžio 14 d. pastabose pasitarimų kambariui, pateiktose atsakant į 2017 m. rugsėjo 11 d. ieškovių prašymą sustabdyti priverstinį vykdymą, teigiama:

„Abiejuose teismui pateiktuose prašymuose atsakovės visiškai neteisėtai ir piktnaudžiaudamos siekia išvengti bet kokios atsakomybės ir atsiriboti nuo reikalų, kuriais dešimt metų rūpinosi ir juos tvarkė tiesiogiai ir per savo artimą šeimos narį.“

114 Tose pačiose pastabose pasitarimų kambariui taip pat teigiama:

„<…> pirmoji atsakovė buvo paskirta bendrovės direktore, teisėta atstove ir iždininke ir pagal Civilinio kodekso 748 ir paskesnius straipsnius viena tvarkė visus bendrovės reikalus.“

115 Aptariamose pastabose taip pat buvo patikslinta dėl *Isotis* skolos, nustatytos 2014 m. liepos 16 d. Sprendime *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) ir 2016 m. vasario 4 d. Sprendime *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63): „tai buvo skoliniai įsipareigojimai, kuriuos prisiėmė ne nuo jų atskiras teisės subjektas; jie buvo prisiimti pagal bendrovės, turinčios ginčijamą juridinio asmens statusą, kuria prisidengdamos veikė atsakovės ir jų artimas šeimos narys, sutartį“.

116 Be to, tose pačiose pastabose Komisijos advokatai tvirtino: „<…> nustatyta tvarka taip pat įrodyta, kad [Komisija] tariamai patyrė didelę žalą, kuri yra nekomercinės bendrovės (kitos šalies) vadovų veiksmų ir neveikimo daugelį metų tiesioginė pasekmė“.

117 Tose pačiose pastabose Komisijos advokatai taip pat paminėjo tokius OLAF pareigūno teiginius, išsakytus per 2017 m. gruodžio 12 d. teismo posėdį:

„<…> vienintelis būdas susigrąžinti Europos Sąjungos lėšas yra imtis priverstinio vykdymo priemonių, nukreiptų į atsakovių (jos taip pat buvo fiziniai asmenys, kurie veikė prisidengdami *e-Isotis*) turtą. <…> Visų pirma pirmoji atsakovė valdė *e-Isotis*, organizavo jos veiklą ir jai vadovavo (kartu su savo sutuoktiniu).“

118 Pažymėtina, kad šio sprendimo 113–117 punktuose cituotos teksto dalys buvo pakartotos 2017 m. gruodžio 14 d. Komisijos advokatų antrosiose pastabose pasitarimų kambariui, susijusiose su 2017 m. lapkričio 1 d. ieškovių prašymu sustabdyti priverstinį vykdymą ir užtikrinti asmenybės apsaugą, taip pat šių advokatų 2018 m. balandžio 17 d. pastabose.

119 Pažymėtina ir tai, kad papildomame pareiškime, kurį 2018 m. balandžio 20 d. Komisijos advokatai pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), teigiama:

„<…> atsakovės buvo vienintelės nekomercinės bendrovės narės ir nuo pradžios iki pabaigos žinojo apie joms priklausančios bendrovės gautų Europos Sąjungos viešųjų lėšų valdymą, kurį jos prižiūrėjo.“

120 Iš cituotų Komisijos atstovų rašytinių dokumentų teksto dalių, kurių tikrumo Komisija neginčija, matyti, kad šie atstovai *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) teigė, kad ieškovės labai aktyviai dalyvavo valdant *Isotis*, be kita ko, kiek tai susiję su *Isotis* gautu Sąjungos finansavimu pagal programas, kurioms vadovavo A – pirmosios ieškovės sutuoktinis ir antrosios ieškovės žentas.

121 Pažymėtina, kad 2011 m. lapkričio 15 d. OLAF ataskaitoje dėl tyrimo, kurį Komisija paprašė atlikti dėl galimo *Isotis*, pirmosios ieškovės ir A sukčiavimo, kenkiančio Sąjungos finansiniams interesams, nurodyta:

„[Pirmoji ieškovė] visiškai nesusijusi su Komisijos suteiktu finansavimu, nes praktiškai niekada nedalyvavo valdant projektus [ir] buvo teisėta bendrovės atstovė, o [A] buvo atsakingas už vadovavimą Europos Sąjungos programoms ir visų pirma jų įgyvendinimą. [Pirmoji ieškovė], kaip teisės patarėja ar bendradarbė, dalyvavo įgyvendinant tam tikrus Europos Sąjungos projektus, dėl kurių [A] vykdė koordinavimo ir valdymo funkcijas. [Pirmosios ieškovės] pagrindinė veikla buvo prižiūrėti ir užtikrinti konkrečių procedūrų, būtinų įgyvendinant Europos Sąjungos projektus,

kaip antai susijusių su asmens duomenų apsauga, projekte dalyvaujančių galutinių ar tendencijas nustatančių naudotojų grupe, intelektinės nuosavybės klausimais ir pateiktų rezultatų naudojimu, teisėtumą.“

122 Pažymėtina ir tai, kad 2016 m. gegužės 23 d. ataskaitoje prokuroras prie Atėnų baudžiamųjų bylų teismo (šiam prokurorui Komisija perdavė 2011 m. rugsėjo 15 d. OLAF tyrimo ataskaitą) padarė išvadą, kad nėra Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, ir dėl pirmosios ieškovės nurodė:

„Galiausiai dėl [pirmosios ieškovės] pažymėtina, kad bylos medžiagoje nėra jokių duomenų, leidžiančių daryti išvadą, kad ji reikšmingai prisidėjo prie kokios nors savo sutuoktinio veiklos, susijusios su nagrinėjamų sutarčių finansavimu (tai, beje, aiškiai patvirtina aptariama OLAF ataskaita), o jos atlyginimas už suteiktas teisines paslaugas atitiko teisės aktuose nustatytus honorarų (už juos ji nuolat mokėjo mokesčius ir jie nebuvo jai sumokėti kaip dividendai) dydžius ir nebuvo draudžiamas pagal [*Isotis*] įstatus.“

123 Iš OLAF ir Graikijos prokuratūros padarytų išvadų matyti, kad pirmoji ieškovė neturėjo lemiamos įtakos valdant iš Sąjungos *Isotis* gautas lėšas.

124 Taigi konstatuotina, kad Komisijos apibūdinimą, pateiktą *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), pagal kurį ieškovės tariamai aktyviai dalyvavo valdant *Isotis*, paneigia, kiek tai susiję su pirmąja ieškove, 2011 m. rugsėjo 15 d. OLAF ataskaitoje padarytos išvados, taip pat 2016 m. gegužės 23 d. Atėnų prokuroro ataskaita.

125 Vis dėlto vien iš to negalima daryti išvados, kad Komisija *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) sąmoningai neteisingai apibūdino ieškoves kaip asmenis, įvykdžiusius Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.

126 Iš tiesų pažymėtina, kad rašytiniuose dokumentuose, pateiktuose *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), Komisijos atstovai priekaištauja ieškovėms ne dėl to, kad jos padarė sukčiavimo veikas, o dėl to, kad aktyviai dalyvavo valdant *Isotis*, taigi, ir dėl to, kad neįvykdė šios bendrovės sutartinių įsipareigojimų Komisijai, dėl kurių neįvykdymo Bendrasis Teismas 2014 m. liepos 16 d. Sprendimu *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) įpareigojo *Isotis* sugrąžinti Komisijai visas pagal devynias dotacijų sutartis gautas išankstinio finansavimo sumas su delspinigiais ir vienkartine kompensacija, o 2016 m. vasario 4 d. Sprendimu *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) – sugrąžinti pagal dešimtą dotacijų sutartį gautų išankstinio finansavimo sumų dalį su delspinigiais.

127 Be to, primintina, kad 2016 m. gegužės 23 d. ataskaitoje Atėnų prokuroras konstatavo, jog nėra įrodymų, kad A, kuris buvo tiesiogiai atsakingas už vadovavimą Europos Sąjungos programoms, kuriose dalyvavo *Isotis* (įskaitant tas, kurios vykdomos pagal dotacijų sutartis, dėl kurių 2010 m. vasario mėn. buvo atliktas auditas), būtų galima pripažinti kaltu dėl Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo. Atsižvelgiant į tai, vien teiginys, kad ieškovės aktyviai dalyvavo valdant *Isotis*, be kita ko, kiek tai susiję su Sąjungos lėšų valdymu, negali būti laikomas joms pareikštu kaltinimu dėl sukčiavimo.

128 Antra, dėl skundžiamo Komisijos elgesio byloje T-81/19 pažymėtina, kad ieškovės daro nuorodą į konkrečias Komisijos atstovų *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) pateiktų pastabų ir papildomo pareiškimo teksto dalis, nurodytas šio sprendimo 55 punkte: vienoje jų pakartojami pirmosios instancijos teisme pateikti teiginiai dėl ieškovių aktyvaus vaidmens valdant *Isotis*, o kitoje – ginčijamas *Isotis* veiklos realumas, taigi, ir jos, kaip juridinio asmens, statusas.

129 Šiuo klausimu pažymėtina, kad šio sprendimo 126 ir 127 punktuose pateikti argumentai dėl skundžiamo Komisijos elgesio byloje T-721/18 *mutatis mutandis* taikytini skundžiamam jos elgesiui byloje T-81/19.

130 Be to, pažymėtina, kad Komisijos atstovų *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) pateiktuose rašytiniuose dokumentuose išdėstyti teiginiai, kuriais siekiama užginčyti *Isotis* veiklos realumą, taigi, ir jos, kaip juridinio asmens, statusą, neatsižvelgiant į tokių teiginių pagrįstumą, savaime nereiškia, kad ieškovės kaltinamos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu.

131 Atsižvelgiant į tai, reikia patikrinti, ar aplinkybė, kad Komisijos atstovai *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) ar *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) klaidingai teigė, kad ieškovės aktyviai dalyvavo valdant *Isotis*, ir pateikė tam tikrus teiginius dėl faktinių aplinkybių, kuriais siekiama užginčyti *Isotis* veiklos realumą, taigi, ir jos, kaip juridinio asmens, statusą, laikytina neteisėtu elgesiu, dėl kurio gali kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė.

Dėl skundžiamo Komisijos elgesio neteisėtumo

132 Primintina, kad dėl skundžiamo atitinkamos institucijos ar organo neteisėto elgesio sąlygos, nurodytos šio sprendimo 107 punkte, pagal jurisprudenciją reikalaujama, kad būtų nustatytas pakankamai aiškus Sąjungos teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas (šiuo klausimu žr. 2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 36 punktą). Toks pažeidimas nustatomas tada, kai atitinkama institucija akivaizdžiai ir smarkiai peržengė savo diskrecijos ribas; šiuo atveju reikia, be kita ko, atsižvelgti į tokias aplinkybes: reglamentuotinų situacijų sudėtingumą, pažeistos normos aiškumo ir tikslumo laipsnį, taip pat diskrecijos, kurią Sąjungos institucijai suteikia pažeista norma, apimtį (žr. 2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

133 Nagrinėjamu atveju byloje T-721/18 ieškovės teigia, kad skundžiamas Komisijos elgesys *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) yra šiurkštus ir akivaizdus normų, suteikiančių teisių privatiems asmenims, pažeidimas. Ieškovės savo ieškinyje tvirtino, kad Komisija pažeidė jų teisę į žmogaus orumą, įtvirtintą Pagrindinių teisių chartijos 1 straipsnyje, ESS 2 straipsnyje, Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos preambulėje ir Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje. Jos taip pat teigė, kad toks elgesys prieštarauja Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnyje įtvirtintam gero administravimo principui, Europos Komisijos darbuotojų gero administracinio elgesio kodeksui bendraujant su visuomene (OL L 267, 2000, p. 63) ir Europos gero administracinio elgesio kodekso 4, 7 ir 11 straipsniams.

134 Pabrėžtina, kad ieškinyje ieškovės taip pat teigė, kad siekdama jas priversti vykdyti 2016 m. gegužės 31 d. Nutartį *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimą *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) Komisija pažeidė teisėtumo principą, apimantį principą *pacta sunt servanda*, įtvirtintą SESV 216 straipsnio

2 dalyje, sąžiningumo, teisėtų lūkesčių apsaugos principus, Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtintas teisę į veiksmingą teisminę gynybą, teisę būti išklausytoms ir teisę į teisingą bylos nagrinėjimą. Be to, ieškovės „papildomai“ tvirtino, kad net jeigu Komisija turėjo teisę imtis prieš jas priverstinio vykdymo veiksmų, ji tai darė piktnaudžiaudama ir neteisėtai.

135 Pirma, dėl Komisijos elgesiu esą padaryto sąžiningumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų pažeidimo ieškovės pažymėjo, kad, viena vertus, Komisija, remdamasi 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2321/2002 dėl taisyklių, reglamentuojančių įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimą įgyvendinant Europos Bendrijos šeštąją pamatinę programą (2002–2006 m.) ir platinant jos mokslinių tyrimų rezultatus (OL L 355, 2002, p. 23; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 31 t., p. 46), nuostatomis, turėjo patikrinti, ar subjektai, su kuriais ketino sudaryti finansavimo sutartį pagal šeštąją pamatinę programą, turėjo juridinio asmens statusą, ir, kita vertus, prieš sudarydama kiekvieną finansavimo sutartį su *Isotis* Komisija patvirtindavo *Isotis* įstatus, kuriuose aiškiai nurodyta, kad jos nariai neatsako už didesnių nei jų perduoti įnašai *Isotis* sutartinių įsipareigojimų neįvykdymą. Ieškovės taip pat pabrėžė, kad Komisija žinojo apie Graikijos civilinio kodekso 784 straipsnį, pagal kurį nekomercinės bendrovės, kaip antai *Isotis*, nariai neatsako už jos sutartinių įsipareigojimų neįvykdymą, ir kad iki priverstinio vykdymo procedūros pradžios Komisija nebuvo nei pareiškusi ieškovėms ieškinio dėl iš *Isotis* reikalaujamų sumų sumokėjimo, nei šiuo klausimu užsiminusi kurioje nors proceso stadijoje, nagrinėjant bylas prieš *Isotis* Bendrajame Teisme, o vėliau – Teisingumo Teisme.

136 Ieškovės teigė, kad šiomis aplinkybėmis sudarydama kelias finansavimo sutartis su *Isotis* pagal šeštąją pamatinę programą ir vėliau jas vykdydama Komisija joms kiekvieną kartą pakartotinai, aiškiai ir besąlygiškai patvirtindavo, kad pripažįsta *Isotis* juridinio asmens statusą. Atsižvelgiant į tai, Komisija esą pažeidė teisėtų lūkesčių apsaugos ir sąžiningo sutarčių vykdymo principus, nes rašytiniuose dokumentuose, kuriuos jos advokatai pateikė *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), tvirtino, kad *Isotis* juridinio asmens statusas yra ginčytinas, kad *Isotis* nesiekė ekonominio tikslo ir kad dėl to nebuvo įvykdytos Graikijos civilinio kodekso 784 straipsnio taikymo sąlygos.

137 Antra, dėl Komisijos esą padaryto teisėtumo principo pažeidimo ieškovės teigė, kad Komisija dėl jų priverstinio vykdymo procedūrą pradėjo nesilaikydama 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L 362, 2012, p. 1) 80 straipsnyje numatytos ikiteisminės procedūros. Ieškovės taip pat teigė, kad Komisija pažeidė teisėtumo principą, nes siekė susigrąžinti skolą, kurios senaties terminas, joms negavus debeto avizos, pagal Deleguotojo reglamento Nr. 1268/2012 93 straipsnio 1 dalį ir Graikijos civilinio kodekso 252 straipsnį suėjo 2016 m.

138 Trečia, dėl Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtintų teisės į veiksmingą teisminę gynybą, teisės būti išklausytoms ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimo ieškovės pažymėjo, kad, atsižvelgiant į dotacijų sutartyse, dėl kurių 2010 m. vasario 10 d. buvo atliktas auditas, įtvirtintų arbitražinių išlygų išimtinį pobūdį, neturėjo galimybės nei Teisingumo Teisme ar Bendrajame Teisme nagrinėjant bylas, kuriose priimti 2016 m. gegužės 31 d. Nutartis *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimas *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimas *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63), nei nacionaliniame teisme tvirtinti, kad jos, kaip bendrovės narės, negali būti pripažintos asmeniškai atsakingomis už *Isotis* skolas.

139 Galiausiai, ketvirta, dėl argumentų, susijusių su piktnaudžiavimu teise, ieškovės teigė: iš esmės Komisijai buvo naudingi projektų, prie kurių bendro finansavimo ji prisidėjo, rezultatai ir ji jais pasinaudojo; Komisija sutaupė bendrai finansuojamų projektų ASK-IT ir ES4ALL lėšų, kurios niekada nebuvo pervestos *Isotis*; Komisija gavo 200 600 EUR vertės ieškovių asmeninio turto, kurį jos panaudojo projektams įgyvendinti; Komisija žinojo, kad daugiau nei 85 % bendro finansavimo sumų, kurias ji pervedė *Isotis*, vėliau buvo sumokėta kaip mokesčiai Graikijos valstybei, *Isotis* darbuotojų socialinio draudimo įmokos ir darbo užmokestis, ir nebandė sumažinti savo skolinio reikalavimo iš konsorciumo, atsakingo už projektus, lėšų išskaitydama sumas, kurias ji manė turinti teisę gauti iš *Isotis*. Šiomis aplinkybėmis ieškovės manė, kad reikalaudama iš jų sugrąžinti visas sumas, kurias sumokėjo *Isotis*, su atitinkamais delspinigiais Komisija siekė gauti pernelyg didelės, nepagrįstos, taigi, ir neteisėtos naudos.

140 Byloje T-81/19 ieškovės, vartodamos tokias pačias formuluotes kaip ir byloje T-721/18, teigia, kad skundžiamu Komisijos elgesiu buvo pažeista jų teisė į žmogaus orumą ir gero administravimo principas, taip pat teisėtumo, sąžiningumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai.

141 Be to, ieškovės teigia, kad skundžiamu Komisijos elgesiu byloje T-81/19 buvo pažeista šalių pareiga sakyti tiesą ir lojaliai bendradarbiauti ir bendrasis pamatinis tinkamo teisingumo vykdymo principas.

142 Ieškovės šiuo klausimu tvirtina, kad Komisija savo elgesiu akivaizdžiai pažeidė pagal SESV 299 straipsnį prieštaravimo dėl priverstinio vykdymo procedūroje taikytiną pareigą sakyti tiesą ir lojaliai bendradarbiauti, kurios pagal Graikijos civilinio proceso kodekso 116 ir 261 straipsnius privalėjo laikytis per visą joms iškeltos bylos nagrinėjimo laikotarpį, ir bendrąjį pamatinį principą, pagal kurį Komisijai atstovaujantys advokatai ir jos atstovai *ad litem*, remiantis Graikijos advokatų profesinės etikos kodeksu, privalo prisidėti prie tinkamo teisingumo vykdymo, laikydamiesi pareigos sakyti tiesą. Ieškovių teigimu, šie principai pakartoti 2006 m. lapkričio 24 d. Briuselyje (Belgija) vykusioje Europos advokatūrų ir teisininkų draugijų tarybos (CCBE) plenarinėje sesijoje priimtoje Europos pagrindinių teisininko profesijos principų chartijoje, kurioje įtvirtinti valstybių narių teisei bendri advokato profesijos principai.

143 Komisija ginčija ieškovių argumentų priimtinumą, nes jie susiję su klausimais, kuriuos galutinai įvertino Graikijos teismas, kurio jurisdikcija šiuo klausimu kyla iš SESV 299 straipsnio.

144 Be to, Komisija teigia, kad jos elgesys per prieštaravimo dėl priverstinio vykdymo procedūrą, vykusią *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) ir *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), nėra neteisėtas, todėl negali kilti Sąjungos atsakomybė.

145 Šiuo klausimu, pirma, pažymėtina, kad ieškovių argumentai, išdėstyti šio sprendimo 135–139 punktuose, susiję ne su rašytinių dokumentų, Komisijos atstovų pateiktų *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) vykstant prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrai, teiginiais ir ne su per šią procedūrą OLAF pareigūno duotais parodymais, t. y. teiginiais ir parodymais, kuriais galėjo būti pakenkta ieškovių reputacijai, o su pačia aplinkybe, kad Komisija dėl ieškovių pradėjo minėtų sprendimų priverstinio vykdymo procedūrą.

146 Pažymėtina ir tai, kad atsakydamos į Bendrojo Teismo klausimą ieškovės per posėdį nurodė, jog savo prašymais dėl žalos atlyginimo siekia tik to, kad būtų atlyginta žala, kuri joms buvo padaryta Komisijos atstovų pateiktų rašytinių dokumentų teiginiais ir OLAF pareigūno parodymais per prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą, vykusią *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas), o vėliau – *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas). Ieškovės patikslino, kad priekaištauja Komisijai ne dėl to, kad ši siekė jas priversti vykdyti šiuos sprendimus, bet dėl to, kad ji šiuo tikslu Graikijos teismuose sąmoningai pateikė neteisingus teiginius, siekdama užginčyti *Isotis* juridinio asmens statusą.

147 Be to, ieškovės per posėdį patikslino, kad jų prašymai atlyginti žalą nėra grindžiami principo *pacta sunt servanda* pažeidimu, kad jos mano, jog Graikijos teismai paisė jų teisės į teisingą bylos nagrinėjimą per prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą, ir kad jos nebeteigia, jog buvo pažeista jų teisė į teisingą bylos nagrinėjimą per šią procedūrą.

148 Taigi reikia pripažinti, kad šio sprendimo 135–139 punktuose išdėstyti ieškovių argumentai dėl sąžiningumo, teisėtų lūkesčių apsaugos, teisėtumo principų, teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, principo *pacta sunt servanda*, teisės į veiksmingą teisminę gynybą bei teisės būti išklausytoms pažeidimo ir piktnaudžiavimo teise turi būti atmesti kaip nereikšmingi, nes, kaip pripažino pačios ieškovės, šiais argumentais nėra grindžiami jų reikalavimai dėl žalos atlyginimo.

149 Antra, dėl gero administravimo principo, Sąjungos teisės sistemoje įtvirtinto Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsniu, tariamo pažeidimo konstatuotina, kad ieškovės tik labai apibendrintai tvirtina, kad skundžiamu Komisijos elgesiu byloje T-721/18 ir byloje T-81/19 buvo pažeistas gero administravimo principas, tačiau niekaip nepagrindžia savo argumentų. Taigi reikia pripažinti, kad šie argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini, nes vien Sąjungos teisės principo, kuris, kaip teigiama, buvo pažeistas, nurodymas, nepateikiant faktinių ir teisinių aplinkybių, kuriomis grindžiamas šis teiginys, neatitinka Procedūros reglamento 76 straipsnio d punkto reikalavimų (šiuo klausimu žr. 2018 m. spalio 24 d. Sprendimo *Deza / Komisija*, T-400/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:712, 102 punktą).

150 Trečia, dėl ieškovių argumento, susijusio su teisės į žmogaus orumą pažeidimu, primintina, kad Pagrindinių teisių chartijos 1 straipsnis, kuriame numatyta, kad žmogaus orumas yra neliečiamas ir kad jį reikia gerbti ir saugoti, yra Sąjungos teisės norma, suteikianti teisių privatiems asmenims (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Sotiropoulou ir kt. / Taryba*, T-531/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2017:297, 75 ir 76 punktus). Taigi reikia patikrinti, ar dėl galimo jos pažeidimo nagrinėjamu atveju gali kilti Sąjungos atsakomybė.

151 Pažymėtina, kad ieškovės per posėdį patikslino, kad Komisija pažeidė jų orumą, kai jas *Monomeles Protodikeio Athinon* (Atėnų pirmosios instancijos vienasmenis teismas) ir *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) nagrinėjamose bylose apibūdino kaip sukčiaujančius asmenis, apgavusius Komisiją ir Sąjungą.

152 Šiuo klausimu primintina, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 126 ir 127 punktuose, ieškovių argumentai grindžiami klaidinga prielaida, kad Komisija jas apibūdino kaip asmenis, įvykdžiusius Sąjungos finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą.

153 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad galimybė ginti savo teises teisme ir su tuo susijusi teisminė kontrolė yra išraiška bendrojo teisės principo, kuriuo grindžiamos valstybėms narėms bendros konstitucinės tradicijos ir kuris taip pat įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose (1986 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Johnston*, 222/84, EU:C:1986:206, 17 ir 18 punktai ir 1998 m. liepos 17 d. Sprendimo *ITT Promedia / Komisija*, T-111/96, EU:T:1998:183, 60 punktas) ir Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje (2019 m. balandžio 4 d. Sprendimas *Rodriguez Prieto / Komisija*, T-61/18, EU:T:2019:217, 75 punktas).

154 Pažymėtina, kad ieškovių argumentai leidžia manyti, kad bet koks argumentas, kurį per prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą pateikė Komisija tam, kad įrodytų ieškovių sukčiavimą, neišvengiamai pažeistų jų teisę į orumą, todėl galėtų kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė tiek, kiek Graikijos teismai atmetė atitinkamą argumentą.

155 Vadinasi, jeigu būtų pritarta ieškovių argumentams, būtų apribota Komisijos teisė kreiptis į nacionalinius teismus, kad pagal SESV 299 straipsnį priverstine tvarka būtų vykdomas Bendrojo Teismo sprendimas, kuriuo pripažįstamas Komisijos skolinis reikalavimas, atsižvelgiant į jai nustatytą pareigą užtikrinti tinkamą Sąjungos išteklių valdymą (SESV 317 straipsnis) ir pareigą kovoti su sukčiavimu ir kitomis neteisėtomis veikomis, kurios kenkia Sąjungos finansiniams interesams (SESV 325 straipsnis).

156 Atsižvelgiant į tai, reikia atmesti ieškovių argumentus dėl jų teisės į žmogaus orumą pažeidimo.

157 Ketvirta, dėl ieškovių byloje T-81/19 pateikto argumento, kad Komisija nagrinėjamu atveju pažeidė proceso sąžiningumo principą, pažymėtina, kad ieškovės šiuo klausimu remiasi ne Sąjungos teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimu, kuris yra viena iš Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų, kurių reikalaujama pagal šio sprendimo 132 punkte primintą jurisprudenciją, bet Graikijos civilinio proceso kodekso 116 straipsnio 1 dalies ir 261 straipsnio, taip pat Graikijos advokatų profesinės etikos kodekso nuostatų pažeidimu. Be to, pažymėtina, kad jeigu proceso sąžiningumo principas gali būti laikomas kelių valstybių narių teisei bendru principu, jis iki šiol nebuvo įtvirtintas Sąjungos teisėje.

158 Taip pat primintina, kad, pirma, pagal SESV 299 straipsnio antrą pastraipą „[v]ykdymą reglamentuoja civilinio proceso taisyklės, galiojančios toje valstybėje, kurioje jis vykdomas“, ir, antra, pagal SESV 299 straipsnio ketvirtą pastraipą sprendimų vykdymo teisėtumo kontrolė priklauso nacionalinių teismų jurisdikcijai.

159 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad nacionalinių teismų jurisdikcija kontroliuoti sprendimų vykdymo teisėtumą apima ne tik ginčus, susijusius su Europos Sąjungos Tarybos, Komisijos ar ECB aktų, kuriais asmenims, išskyrus valstybes, nustatoma piniginė prievolė ir kurie vykdomi privaloma tvarka, priverstiniu vykdymu, bet ir ginčus dėl Bendrojo Teismo sprendimų priverstinio vykdymo pagal SESV 280 straipsnį ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 60 straipsnį.

160 Tad, kaip teisingai teigia Komisija, konstatuotina, kad būtent *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas) nagrinėjamu atveju turėjo užtikrinti, kad Komisijos atstovų elgesiu per prieštaravimo dėl 2016 m. gegužės 31 d. Nutarties *Isotis / Komisija* (C-450/14 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2016:477) ir 2014 m. liepos 16 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-59/11, EU:T:2014:679) bei 2016 m. vasario 4 d. Sprendimo *Isotis / Komisija* (T-562/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:63) priverstinio vykdymo procedūrą nebūtų pažeistas proceso sąžiningumo principas, visų pirma Graikijos civilinio proceso kodekso 116 straipsnio 1 dalis ir 261 straipsnis, taip pat Graikijos advokatų profesinės etikos kodekso nuostatos.

161 Šios išvados negali paneigti per posėdį ieškovių pateiktas argumentas, kad būtent Bendrasis Teismas turi įvertinti, ar Komisija pažeidė proceso sąžiningumo principą per procesą *Efeteio Athinon* (Atėnų apeliacinis teismas), nes šiuo atveju tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją nagrinėti ieškinius dėl Sąjungos ar jos tarnautojų deliktinės atsakomybės.

162 Iš tikrųjų pagal SESV 268 straipsnį Bendrojo Teismo jurisdikcijai priklauso spręsti ginčus, susijusius su žalos atlyginimu, numatytu SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje, pagal kurią „[d]eliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal bendrus valstybių narių įstatymams būdingus principus atlygina bet kokią žalą, kurią, eidami savo pareigas, padaro jos institucijos ar jų tarnautojai“.

163 Vis dėlto Bendrasis Teismas, nagrinėdamas pagal SESV 268 straipsnį ir SESV 340 straipsnio antrą pastraipą pareikštą ieškinį, negali priimti sprendimo dėl to, ar Komisija pažeidė nacionalinės proceso teisės normą nacionalinio teismo byloje, susijusioje su Bendrojo Teismo sprendimo priverstiniu vykdymu, antraip pažeistų pagal SESV 299 straipsnį šiam nacionaliniam teismui aiškiai suteiktas prerogatyvas, taigi, ir SESV nustatytą jurisdikcijos padalijimą tarp Sąjungos teismo ir nacionalinių teismų.

164 Vadinasi, ieškovių argumentas, kad nagrinėjamu atveju skundžiamas Komisijos elgesys yra neteisėtas, nes juo buvo pažeistas proceso sąžiningumo principas, turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

165 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad ieškovėms nepavyko įrodyti, jog skundžiamas Komisijos elgesys byloje T-721/18 ir byloje T-81/19 yra pakankamai aiškus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 132 punkte nurodytą jurisprudenciją.

166 Tokiomis aplinkybėmis, remiantis šio sprendimo 108 punkte nurodyta jurisprudencija, reikia atmesti kiekvienoje iš bylų T-721/18 ir T-81/19 ieškovių pateiktus pirmąjį ir antrąjį reikalavimus atlyginti žalą ir nebūtina nagrinėti kitų Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygų.

167 Vadinasi, ieškinius reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtinus ir iš dalies nepagrįstus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

168 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylą, iš jų priteisiamos bylinėjimosi išlaidos pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinius.

2. Zoï Apostolopoulou ir Anastasia Apostolopoulou-Chrysanthaki padengia bylinėjimosi išlaidas.

Costeira Kancheva Perišin

Paskelbta 2021 m. gruodžio 21 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.